gemeente
Barneveld

Aandachtsgebied: Leefomgeving
Team Beleid Leefomgeving
Behandelaar: S. Schaap
Telefoonnummer:

Voorstelnr. 499003
Barneveld, 4 februari 2025
Portefeuillehouder: J. van der Tak

Onderwerp: Beantwoording brief door Staatssecretaris

Gevraagde beslissing:

1. Kennis te nemen van de beantwoording van de brief door staatssecretaris Rummenie

2. De raad te informeren via rubriek b van de lijst met ingekomen stukken van de gemeenteraad

1. Inleiding

De wolvenpopulatie in en rond de Veluwe en de wijze waarop het gedrag van enkele wolven zich lijkt te ontwikkelen, geeft zorgen bij onze inwoners. Deze zorgen, waarbij de voortgang van de beheermaatregelen een negatief effect heeft op de veiligheidsbeleving van onze inwoners, is middels een brief (dagtekening 12-12-2024) aan staatssecretaris Rummenie onder de aandacht gebracht. Deze brief is mede ondertekend door Geldersche buurtgemeenten, te weten; gemeenten Ede, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Scherpenzeel en Voorst. 14 januari 2025 is er een antwoord ontvangen middels een brief aan de genoemde colleges van burgemeesters en wethouders.

2. Beoogd effect

Kennis nemen van en informeren via de brief van staatssecretaris Rummenie, waarmee we de vraagstukken rondom incidenten met wolven en de zorgen over de veiligheid van mensen, de maatschappelijke discussie over de wolf en het gebrek aan een handelingskader onder de aandacht hebben gebracht.

3. Argumenten

3.1 Door middel van de brief beoogd de gemeente Barneveld actief de zorgen en vraagstukken rondom de wolvenpopulatie onder de aandacht brengen bij Provincie en Rijk

De gemeente Barneveld beoogd actief de zorgen en vraagstukken rondom het dossier wolf onder de aandacht te brengen bij provincie en rijk. Wij zijn ons ervan bewust dat de wolf niet meer zal verdwijnen uit Nederland. Wel vinden we het van belang dat - in lijn met de inzet van de provincie Gelderland - we ‘grenzen stellen aan de wolf’. De toename van confrontaties, en de toename van het aantal wolven hebben een stevige doorwerking in het gevoel van onveiligheid bij onze inwoners, dierhouders (professioneel en hobbymatig) en de (toeristische en recreatieve) gasten die wij ontvangen.

Wij krijgen veel vragen vanuit de samenleving van bezorgde inwoners. Uiteraard investeren wij in goed contact met inwoners, luisteren we naar de zorgen die er zijn en bieden we steun wanneer confrontaties leiden tot zorgelijke situaties. We maken actief werk van voorlichting. Tegelijkertijd is de realiteit dat er voor het bevoegd gezag een beperkt handelingsperspectief is. We zien dat de provincie Gelderland, als bevoegd gezag, zich nadrukkelijk inzet om voorlichting en preventie te stimuleren en (financieel) mogelijk te maken. Voor de gemeente Barneveld is een belangrijk uitgangspunt dat onze inwoners veilig kunnen leven en dieren kunnen houden, zonder vrees voor wolven.

4. Kanttekeningen

Als gemeente Barneveld streven we naar landelijk wolvenbeleid om de groeiende mismatch tussen de veiligheidsbeleving van inwoners en de voorgang omtrent het samenleven met wolven te verkleinen

Het tempo waarmee er stappen worden gezet met betrekking tot het samenleven met wolven in relatie tot de veiligheidsbeleving van onze inwoners lopen niet gelijk op. Als gemeente Barneveld zijn we afhankelijk van het bevoegd

gezag om de toenemende ‘mismatch’ tussen de veiligheidsbeleving van inwoners en de voortgang omtrent het samenleven met de wolf te verkleinen.

5. Financiën

n.v.t.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

Bijgevoegde brief is mede ondertekend door de Colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Ede, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Scherpenzeel en Voorst.

b) Communicatie

We koesteren onze korte communicatielijnen met provincie Gelderland en Rijk en blijven actief op het dossier wolf. We zullen de juiste communicatielijnen kiezen zodra de informatie daarom vraagt.

7. Vervolgstap

We blijven actief in gesprek met bevoegd gezag op het dossier wolf om onze zorgen te uiten en aan te sturen op helder landelijk beleid zodat onze inwoners veilig kunnen leven en dieren kunnen houden, zonder vrees voor wolven.

8. Bijlagen

1. Verstuurde brief van 12-12-2024
2. Ontvangen brief van staatssecretaris Rummenie 14-01-2025

gemeente Barneveld

Raadhuisplein 2
Postbus 63
3770 AB Barneveld

Telefoon 14 0342
Internet www.barneveld.nl

Excellentie, Geachte heer Rummenie,

Datum:
12 december 2024

Ons kenmerk:
JvdT/BV

Organisatieonderdeel:
Brief namens burgemeesters van Veluwse gemeenten

Onderwerp:
Grenzen stellen aan de wolf

De groeiende wolvenpopulatie in en rond de Veluwe en de wijze waarop het gedrag van enkele wolven zich lijkt te ontwikkelen, geeft zorgen bij onze inwoners. Graag brengen wij deze zorgen, waarbij de voortgang van de beheermaatregelen een negatief effect heeft op de veiligheidsbeleving van onze inwoners, onder uw aandacht.

Op en rond de Veluwe, en ook op andere plekken in de provincie Gelderland en Utrecht, zijn inmiddels vele confrontaties met wolven. Het aantal aanvallen op gehouden dieren is de afgelopen jaren sterk toegenomen (zie gegevens BIJ12[1]). Daarnaast zijn confrontaties tussen mens en wolf en/of mens en hond ook steeds meer aan de orde.

Wij zijn ons ervan bewust dat de wolf niet meer zal verdwijnen uit Nederland. Wel vinden we het van belang dat - in lijn met de inzet van de provincie Gelderland - we ‘grenzen stellen aan de wolf’. De toename van confrontaties, en de toename van het aantal wolven hebben een stevige doorwerking in het gevoel van onveiligheid bij onze inwoners, dierhouders (professioneel en hobbymatig) en de (toeristische en recreatieve) gasten die wij ontvangen.

Wij krijgen veel vragen vanuit de samenleving van bezorgde inwoners. Uiteraard investeren wij in goed contact met inwoners, luisteren we naar de zorgen die er zijn en bieden we steun wanneer confrontaties leiden tot zorgelijke situaties. We maken actief werk van voorlichting[2]. Tegelijkertijd is de realiteit dat er voor het bevoegd gezag een beperkt handelingsperspectief is.

---

[1] https://www.bij12.nl/onderwerp/wolf/verspreiding-wolf-in-nederland/#wolvenwaarnemingen

[2] Ter illustratie een van de gemeentelijke websites: https://www.barneveld.nl/over-barneveld/ontwikkelingen-in-barneveld/wolven

We zien dat de provincie Gelderland, als bevoegd gezag, zich nadrukkelijk inzet om voorlichting en preventie te stimuleren en (financieel) mogelijk te maken. Reeds op 2 april 2024 hebben we onze zorgen samen overgebracht aan de Tweede Kamer[3]. We stellen vast dat de provincies gezamenlijk (IPO) en u zich inspannen om passende beheer-maatregelen mogelijk te maken. De aanpassing van de Conventie van Bern is daarvoor een belangrijke, eerste stap.

Dat laat onverlet dat er vele stappen nodig zijn. Het tempo hiervan in relatie tot de veiligheidsbeleving van onze inwoners lopen niet gelijk op. Wij zijn ons ervan bewust dat de wolf een beschermd dier is, en zelfs nu de status lijkt te worden afgeschaald naar 'beschermd', er niet zomaar tot afschot kan worden overgaan. We doen wel een *appél* aan u om beheermogelijkheden te versnellen om zo de toenemende 'mismatch' tussen de veiligheidsbeleving van inwoners en de voortgang van het 'grenzen stellen aan de wolf' te verkleinen.

De verspreiding van de wolf is een (inter)nationaal vraagstuk. Dit vraagt om een helder landelijk (beheer)beleid dat op korte termijn handelingsperspectief biedt voor goede en eenduidige voorlichting, verder bevorderen van preventieve maatregelen, mogelijkheden tot beheer voor het bevoegd gezag mogelijk maken (zenderen, omgang met 'probleemwolven', etc.) en heldere kaders te bieden voor incidentenmanagement (anders dan noodweer door bijvoorbeeld politie).

Voor ons is een belangrijk uitgangspunt dat onze inwoners veilig kunnen leven en dieren kunnen houden, zonder vrees voor wolven. We ervaren een urgentie om dit op deze wijze onder uw aandacht te brengen aanvullend op ons overleg met u op initiatief van de provincie Gelderland op 29 november 2024. Wanneer er niet snel verandering zal plaatsvinden aan de huidige manier waarop we 'grenzen stellen aan de wolf', zien wij de situatie alleen maar verder escaleren.

Het is tijd voor concrete stappen.

[3] Petitie over wolf overhandigd aan Thttps://www.gelderland.nl/nieuws/petitie-over-wolf-overhandigd-aan-tweede-kamerweede Kamer

Met vriendelijke groet,

Namens de Colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Ede, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Scherpenzeel, Voorst en Barneveld.

Burgemeester Verhulst
Burgemeester Rozendaal
Burgemeester Van Daalen
Burgemeester Joon
Burgemeester Blom

Burgemeester Haseloop-Amsing
Burgemeester Lambooij
Burgemeester Teunissen-Willemsen
Burgemeester Jorritsma-Verkade
Burgemeester Van der Tak

In afschrift naar:

- College van Gedeputeerde Staten provincie Gelderland, de heer H. Zoet.
- Wolvencommissie provincie Gelderland, de heer de J. Markink
- Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB), mevrouw H. Westera
- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), de heer L. Geluk

Gemeente Barneveld
INGEKOMEN
16 JAN. 2025

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Ede, Eiburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Scherpenzeel, Voorst en Barneveld
Postbus 63
3770 AB BARNEVELD

Directoraat-generaal Natuur en Visserij
Cluster Soorten

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6011 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Datum 14 januari 2025
Betreft Grenzen stellen aan de wolf

Ons kenmerk
DGNV-S / 96163264

Uw kenmerk
JvdT/BV

Geachte heer Van der Tak,

Hartelijk dank voor uw brief van 12 december jl. waarin u mede namens de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Ede, Eiburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Scherpenzeel, Voorst aandacht vraagt voor de vraagstukken rondom incidenten met wolven en uw zorgen deelt over de veiligheid van mensen, de maatschappelijke discussie over de wolf en het gebrek aan een handelingskader.

Ik leef mee met u en de inwoners van uw gemeenten bij de incidenten die zich in uw gemeenten hebben voorgedaan. Ik deel ook uw zorgen en ben van mening dat er sprake is van een urgente situatie met betrekking tot de wolf in Nederland. De aanvallen op vee, huisdieren en mensen vind ik verschrikkelijk. Ik maak me ernstige zorgen over het groeiend aantal incidenten met wolven.
Daarom onderneem ik nu actie om dit soort incidenten te voorkomen en om wolvenaanvallen op vee, mensen en huisdieren terug te dringen.
In uw brief geeft u aan dat u een handelingskader mist voor situaties zoals die zich in uw gemeenten hebben voorgedaan. Ik erken dat en werk daarom samen met de provincies met de hoogste urgentie aan de Landelijke Aanpak Wolven. Die aanpak zal gaan over het voorkomen van aanvallen en over het daadkrachtig optreden in die gevallen dat er, ondanks alle preventie, toch een incident plaatsvindt. Ik zoek nog naar een manier waarop ik getroffen gemeenten kan betrekken bij het realiseren van deze aanpak.

Om deze stappen te kunnen zetten werk ik aan goede en bruikbare definities van 'probleemsituatie' en 'probleemwolf'.
Ik stel de volgende definities voor:
Probleemsituatie, waarbij een wolf die niet meer schuw is, die toenadering zoekt tot mensen of mensen en hun huisdieren aanvalt, en waarbij het ingrijpen bestaat uit afschrikken of wegjagen.

- Wolf wordt gezien op minder dan 30 meter van bewoonde huizen. Het betreft verschillende incidenten in hetzelfde gebied gedurende een periode van enkele weken.
- Wolf tolereert (passief) tenminste 2 keer dat mensen naderen tot minder dan 30 meter.

Directoraat-generaal Natuur en Visserij
Cluster Soorten

Ons kenmerk
DGNV-S / 96163264

- Wolf benadert actief en bewust tenminste 2 keer mensen binnen 30 meter en lijkt geïnteresseerd in mensen.
- Wolf benadert tenminste 2 keer aangelijnde honden, maar is niet agressief.
- Wolf benadert tenminste 2 keer aangelijnde honden en is agressief naar honden.
- Wolf wordt gezien op minder dan 30 meter van bewoonde huizen waar zich honden bevinden. Het betreft tenminste 2 incidenten gedurende een periode van ten minste 2 weken.
- Wolf doodt ten minste 2 keer honden bij bebouwing (op erf of in tuinen).
- Wolf doodt honden die niet zijn aangelijnd en niet in de directe nabijheid van mensen verblijven.

Probleemwolf, die problematisch gedrag vertoont dat niet noodzakelijk onnatuurlijk maar wel afwijkend is, en waarbij het ingrijpen bestaat uit afschieten.

- Probleemsituaties waarbij in overleg met deskundigen tevens blijkt dat aversieve conditionering niet heeft gewerkt of praktisch niet uitvoerbaar was.
- Wolf reageert actief agressief op mens bij verstoring en valt mens aan. • Wolf reageert agressief op mens zonder provocatie.
- Wolf doodt mens.
- Wolf valt in een gebied in een gemeente of in een aangrenzende gemeente binnen een periode van 2 weken tenminste 2 keer vee aan dat wordt beschermd door een goed functionerend raster dat voldoet aan de interprovinciale normen voor veebescherming.
- Wolf valt in een gebied in een gemeente of in een aangrenzende gemeente binnen een periode van 2 weken tenminste 2 keer vee aan dat zich bevindt in een goed afgesloten stal (niet zijnde een vrij toegankelijke schuilgelegenheid in het terrein).

Deze definities zijn bedoeld om sneller en adequater op te treden bij incidenten met wolven. Randvoorwaarde voor het gebruik van de definities is de snelle beschikbaarheid van deskundigen die met gezag de inhoudelijke inschattingen kunnen maken of er daadwerkelijk sprake is van een probleemsituatie of probleemwolf en die kunnen adviseren over de aangewezen reactie in een specifieke situatie. Dat kan bijvoorbeeld door te voorzien in de instelling van een taskforce die adviseert hoe, vanuit een landelijk uniform kader, te handelen in een specifieke situatie (afschrikken, verjagen of afschieten).

Ook onderzoek ik of er mogelijkheden zijn om vanuit een (openbaar) veiligheidsperspectief op te treden rondom incidenten met wolven waar de noodbevoegdheden van burgemeesters niet kunnen worden toegepast en een sneller instrument dan vergunningverlening nodig is. Ik onderzoek met de ministeries van Justitie en Veiligheid en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties of er binnen de voor veiligheid relevante wet- en regelgeving mogelijkheden zijn om noodbevoegdheden met betrekking tot calamiteiten met wolven een plek te geven. Daarbij kijken we ook naar hoe regelgeving en werkwijzen in andere Europese landen zijn georganiseerd. Ook ervaringen van Nederlandse burgemeesters zullen worden meegenomen.

U deelt tevens dat u zich zorgen maakt over de veiligheid van mensen. Ik deel die zorgen en wil ervoor zorgen dat mensen goed geïnformeerd zijn over hoe zij kunnen handelen wanneer zij een wolf tegenkomen. Daarom werk ik met de provincies aan het ontwikkelen van een Landelijk Informatiepunt Wolf (LIW), waar

Directoraat-generaal Natuur en Visserij
Cluster Soorten

Ons kenmerk
DGNV-S / 96163264

duidelijke informatie te krijgen is over wolven. Het gaat dan om informatie over waar wolven zitten en over wat mensen kunnen doen als ze een wolf tegenkomen.
Maar ook om het kunnen melden van de aanwezigheid van wolven. In deze ontwikkeling wordt kennis en expertise van stakeholders meegenomen.

In uw brief vraagt u om beheermogelijkheden te versnellen. Nu de verdragspartijen van het Verdrag van Bern hebben ingestemd met het EU-voorstel tot verlaging van de beschermde status van de wolf onder het Verdrag van Bern, wordt het op termijn makkelijker om actie te ondernemen bij incidenten met probleemwolven. De komende tijd ga ik me hardmaken voor de volgende stap, het verlagen van de beschermde status onder de Europese Habitatrichtlijn, en werk ik ook alvast aan wijziging van onze nationale regelgeving zodat, bij een positief besluit over aanpassing van de Habitatrichtlijn, de verlaagde beschermde status snel in Nederland kan worden toegepast.

U wijst er in uw brief op dat de verspreiding van de wolf een internationaal vraagstuk is. Bij de Europese Commissie wil ik daarom aandacht vragen voor de specifieke Nederlandse situatie en de mogelijkheid van maatwerk. We zijn een klein en dichtbevolkt land, de kans dat wolven in contact komen met mensen en hun dieren is hierdoor groter dan in andere Europese lidstaten. Ik vind het van belang dat we daarbij ook kijken naar de wolvenpopulatie in de hele Noordwest-Europese regio en de staat van instandhouding van die populatie. Wolven houden zich immers niet aan de landsgrenzen tussen bijvoorbeeld Nederland, Duitsland en België. Mede daarom heb ik het initiatief genomen voor een samenwerking met Duitsland, België, Frankrijk, Luxemburg en Denemarken.

Voor een groot roofdier als de wolf is er wat mij betreft maar beperkt ruimte in het dichtbevolkte Nederland. Maar ik ben me bewust van het feit dat het een beschermde soort is. Die bescherming ligt besloten in de geldende juridische kaders. Aan die kaders zal ik mij uiteraard houden.

Ik wil met de acties in de Landelijke Aanpak Wolven zo goed mogelijk zorgen dat we in Nederland veilig kunnen leven en vee kunnen houden, zonder vrees voor wolven.

Hoogachtend,

Jean Rummenie
Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur